

М.В. Трофименко

ФОНД «АНАСТАСІОС Г. ЛЕВЕНДІС» ЯК ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ РЕСПУБЛІКИ КІПР

У статті зазначається, що публічна дипломатія сьогодні є невід'ємним напрямком зовнішньої політики сучасної держави, особливий науковий інтерес представляє вивчення досвіду реалізації публічної дипломатії малими державами. Не дивлячись на обмеженість ресурсів, які малі держави можуть залучити на реалізацію своєї зовнішньої політики, їм на допомогу приходять приватні організації, фонди, створені заможними громадянами цих країн. Одним з найкращих прикладів перетворення приватного фонду в інститут публічної дипломатії країни є діяльність Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» у Республіці Кіпр. У статті проаналізовано діяльність цього фонду, як інституту публічної дипломатії малої держави, з моменту його створення у травні 1979 року кіпрським підприємцем Анастасіосом Левендісом до теперішнього часу. З самого початку метою Фонду була підтримка освітніх, культурних, мистецьких та благодійних проектів на Кіпрі, в Греції та інших країнах. Окрім проектів націлених на реконструкцію історичних пам'яток, Фонд обіймається систематичним наданням стипендій та спонсорством проектів сталого розвитку та природоохоронного характеру у всьому світі. Автор зазначає, що Фонд допомагає в організації міжнародних конгресів, конференцій та інших заходів, які мають на меті пропагувати кіпрську цивілізацію як вдома, так і за її межами. В рамках своєї діяльності Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» надає підтримку університетам по всьому світу, що мають кафедри елліністичних, кіпрських студій. Одним з прикладів позитивного співробітництва Фонду та університетів є співпраця з Маріупольським державним університетом, позитивні наслідки якої було проаналізовано у даній статті. Автор доходить висновку, що приватні фонди відіграють велику роль у формуванні та реалізації публічної дипломатії малих країн.

Ключові слова: Фонд «Анастасіос Г. Левендіс», публічна дипломатія, малі країни, Республіка Кіпр.

Публічна дипломатія сьогодні є невід'ємним напрямком зовнішньої політики сучасної держави, особливий науковий інтерес представляє вивчення досвіду реалізації публічної дипломатії малими державами. Не дивлячись на обмеженість ресурсів, які малі держави можуть залучити на реалізацію своєї зовнішньої політики, їм на допомогу приходять приватні організації, фонди, створені заможними громадянами цих країн, які прагнуть зробити внесок у розвиток своїх держав, фінансуючи різні проекти економічного, політичного, культурного, історичного характеру, інституціоналізуючи при цьому свої організації як такі, що обіймаються питаннями просування публічної дипломатії своїх країн, сприяючи при цьому покращенню їх сприйняття за кордоном. Одним з найкращих прикладів перетворення приватного фонду в інститут публічної дипломатії країни є діяльність Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» у Республіці Кіпр.

Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» був заснований у травні 1979 року кіпрським підприємцем Анастасіосом Левендісом (1902-1978 рр.), який спрямував його діяльність на розвиток суспільства, освіти, культури тощо. За свою майже сорокарічну історію Фонд залишається вірним цим пріоритетам, активно підтримуючи поширення культурної спадщини Греції, Кіпру та світового еллінізму, а також реалізуючи освітні

програми, новаторські проекти з охорони навколишнього середовища та медичні дослідження.

Завдяки міжнародній програмі Фонду, що підтримує вивчення грецької мови, її діалектів (з підтримкою різних навчальних заходів, систематичним наданням стипендій, постійним внеском у наукові дослідження та підготовку наукових публікацій) значно підтримуються та розвиваються елліністичні дослідження.

Діяльність Фонду направлена на реконструкцію великої кількості класичних, візантійських та пост-візантійських пам'яток, збагачення та презентацію кіпрських колекцій історичних пам'яток у музеях світу, систематичне надання стипендій та спонсорство природоохоронним та довгостроковим проектам у Південній Європі, Африці та у всьому світі.

Фонд також здійснює фінансування реконструкції та відновлення великої кількості класичних, візантійських та пост-візантійських історичних пам'яток. В той же час, він підтримує науково-дослідні проекти та розширення колекцій кіпрських пам'яток у музеях світу, відповідно до завдань Фонду з поширення культурної спадщини Греції та Кіпру. Як результат налагоджене плідне співробітництво Фонду з Музеєм мистецтва Метрополітен (Нью-Йорк), Британським музеєм (Лондон) та Музеєм Середземномор'я (Стокгольм).

Важливим здобутком Фонду «А.Г. Левендіс» у питаннях культури є колекції Фонду: Паризька колекція європейського мистецтва, колекція творів грецьких художників XIX і XX століть та колекція творів кіпрських митців. Ці три колекції, які надають унікальний естетичний та освітній досвід, були об'єднані та розміщені в новій галереї імені Анастасіоса Левендіса в Нікосії, проект будівництва якої був розроблений архітектурною студією Фейдлен Клеґг Бредлі, відкритою у 2014 році [6]. Галерея стала справжньою туристичною окрасою столиці Республіки Кіпр.

Анастасіос Г. Левендіс народився на Кіпрі в грудні 1902 року в кіпрському гірському селі Леміту. По материнській лінії перші згадки про його сім'ю датуються 18-м століттям, коли один з предків Анастасіоса приєднався до Пелопоннеського повстання 1770 р. проти Османської імперії (в західній літературі воно відоме як «Орловське»). З того часу члени родини займали посади священнослужителів найвищого рівня в православних церквах Єрусалиму, Антіохії та Кіпру.

Анастасіос закінчував школу Міціс в Леміту, яка спеціалізувалася на більш комерційній тематиці та іноземних мовах. Наприкінці першої світової війни юнак, який намагався покращити свою освіту та знайти перспективи, поїхав до свого старшого брата Джорджа в Єгипет. Звідти він на кораблі дістався Марселя, де вперше знайшов роботу, а пізніше вступив до Ecole Supérieure de Commerce (Вища школа комерції) у Бордо. В 1920 році Левендіс влаштувався в південно-східній Нігерії через англо-грецьку (Манчестерську) компанію. Через два роки він переїхав на південний захід (Абеокута) для роботи в британській компанії (також заснованій в Манчестері), в якості менеджера.

У 19 столітті Абеокута була центром місіонерської та освітньої діяльності в значній частині Західної Африки та важливим культурним та освітнім центром. Анастасіос знайшов там багато друзів, стосунки з якими зберіг протягом більшої частини свого життя. П'ятдесят років потому король Алаке наділив його почесним званням начальника Бабалайе.

Анастасіос Левендіс був, перш за все, активною діловою людиною. До 1928 року він працював заступником генерального директора компанії Ollivants в Нігерії, а в 1929 році, у віці 26 років, перевівся до Аккри, столиці Золотого узбережжя (нині Гана), щоб зайняти посаду генерального директора компанії. Золоте узбережжя було найпрогресивнішою з британських колоній у Західній Африці і вже мало зародки місцевого самоврядування під наглядом Законодавчої ради. А. Левендіс був обраний

представником комерційного співтовариства. Він також служив головою торгової палати Аккри.

У 1936 році А. Левендіс створив власну компанію, A. G. Leventis & Company Limited, до якої приєднався Джордж Кералакіс, а трохи пізніше його молодший брат Христос (Христодулос) Левендіс. Нова компанія, хоча і була заснована на піку депресії, швидко розширювалася і незабаром мала філії у всіх частинах Золотого узбережжя. У 1942 році Христодулос переїхав до Нігерії, щоб ще більше розширити свої повноваження.

Компанія Левендіса згодом конкурувала з великими, торговельними компаніями, розташованими в Англії, Франції та Швейцарії, які склали основу колоніальної економіки Західної Африки. Ця конкуренція викликала власні проблеми, коли в післявоєнний період ці старіші компанії утворили Асоціацію західноафриканських торговців для захисту своєї монополії на торгівлю. Вони билися з молодим Leventis & Co усіма засобами. Однак Анастасіос Левендіс боровся з характерною сміливістю і виграв цю битву. Коли обурення високими цінами та початковим націоналістичним рухом призвело до заворушень в Аккрі у 1948 р. – найбільш серйозному прикладі антиколоніального насильства в післявоєнній Західній Африці – єдиними великими магазинами, що не були спалені, були ті, що належали компанії A.G. Leventis & Company Limited.

Протягом чверті століття після закінчення війни бізнес змінився і розширився, змінивши увагу з Гани на набагато більшу нігерійську економіку. На момент смерті Левендіса в 1978 році, його підприємство було одним з найбільших у Нігерії.

Але Левендіса цікавила не тільки комерція. Він брав участь у соціальному та благодійному житті довоєнного Золотого узбережжя. Він був призначений почесним Генеральним консулом Греції в Аккрі і кинув всі сили на допомогу розірваній війною громади. Він також надав свою підтримку багатьом проектам з покращення життя кіпрських селищ, підтримуючи навчання багатьох студентів за кордоном.

Ці зусилля активізувались в умовах політичної кризи, яка розгорталася на Кіпрі наприкінці 50-х та 60-х років, і Анастасіос Левендіс допомагав своїй Батьківщині різними способами. Президент Макаріос, з яким він співпрацював у створенні будинку для людей похилого віку в Нікосії, використовував поради та досвід Анастасіоса на кількох засіданнях Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, а в 1966 році призначив його першим Послом та постійним представником Кіпру в ЮНЕСКО, в знак визнання його підтримки освіти та культурної спадщини Кіпру.

Анастасіос Левендіс особливо активно підтримував відновлення Департаментом старовини двох важливих візантійських пам'яток та допомагав кіпрському уряду проектувати імідж своєї культурної та художньої спадщини за кордоном. Він сам дуже цікавився мистецтвом і зібрав значну колекцію французьких та європейських картин у Парижі. У Афінах він придбав першу колекцію Євангела Аверова, провідного грецького митця та художника початку 19-го – середини 20-го століття.

Вторгнення 1974 року до Кіпру наклало особливий відбиток на Анастасіоса Левендіса. Його власне селище Петра було зайняте турецькою армією, в результаті чого Левендіси втратили свій культурний центр та сімейну церкву, яку Анастасіос сам збудував, йому довелося виступати в ЮНЕСКО та інформувати організацію щодо знищення Кіпрської культурної спадщини. Він всіляко сприяв поверненню скарбів, викрадених та переправлених незаконним шляхом за кордон, але насамперед – він намагався полегшити становище потерпілих і біженців. Через такі серйозні потрясіння наприкінці 1976 року Левендіс тяжко захворів. У жовтні 1978 року Анастасіоса Левендіса не стало.

Фонд Анастасіос Г. Левендіс був створений у травні 1979 року за ініціативи Анастасіоса Г. Левендіса [5]. З самого початку метою Фонду була підтримка освітніх, культурних, мистецьких та благодійних проектів на Кіпрі, в Греції та інших країнах. Діапазон і напрямок цієї діяльності базувалися на філантропічних інтересах засновника. На Кіпрі, в Греції та інших частинах Європи основну увагу було приділено культурі та освіті з особливим наголосом на культурній спадщині Кіпру. Це мало особливе значення через руйнування культурної спадщини острова, спричиненого турецьким вторгненням 1974 року та його наслідками. У 1980 році було створено незалежне кіпрське відділення Фонду. У Греції Фонд підтримував широкий спектр культурних організацій та заходів, але головний акцент був зроблений на відновленні низки пам'яток з різних періодів. Також було вивчено і розширено колекцію грецьких картин XIX-XX століть, придбаних Анастасіосом Левендісом.

В інших країнах Європи та далекому зарубіжжі Фонд визначив за свої пріоритети вивчення культури та історії Кіпру та Греції та зосередження на громадах грецької діаспори, зокрема в Британії. Найбільшу увагу Фонд приділяв культурним, лінгвістичним та релігійним інтересам громад. Найважливішою ініціативою у цій категорії був «Еллінський центр» в самому центрі Лондона. Міжнародна програма підтримки грецьких досліджень, яка охоплює всі історичні періоди, протягом багатьох років розвивалася паралельно із зусиллями, спрямованими на вивчення кіпрських історичних пам'яток у зарубіжних музеях.

У Нігерії була створена філія Фонду у 1988 році для продовження вже існуючої благодійної програми. Завдяки цій програмі було збудовано сім сільськогосподарських шкіл для молодих фермерів у Нігерії та Гані.

Програма публікацій Фонду багато в чому пов'язана з культурною спадщиною, археологією та історією Кіпру; а також надає гранти іншим видавцям та академічним установам.

Стипендіальна програма, яку ініціював сам А. Г. Левендіс, була поступово систематизована та зорієнтована виключно на рівні університетів, а з 1992 року – лише на рівні аспірантури. Існує також програма дослідницьких грантів, в основному на постдокторському рівні, що охоплює напрями науки в рамках інтересів Фонду. На додаток до цих напрямів роботи, кілька галузей підтримувались на постійній основі: навколишнє середовище, медичні дослідження, боротьба з хворобами та полегшення їх наслідків.

Фонд підтримував благодійну роботу в Нігерії з моменту свого створення, спочатку з фокусом на технічну освіту. Консультативна група з Нігерії Фонду А. Г. Левендіс була відкрита в 1979 році.

У 1988 році «Фонд Левендіс Нігерія» був офіційно заснований для розширення роботи цього органу. На підтримку нової освітньої програми Федерального уряду з акцентом на самодостатність у виробництві продуктів харчування Фонд прийняв важливе політичне рішення у 1986 році, обравши своєю головною метою навчання молодих фермерів.

На сьогодні в Нігерії створено п'ять шкіл та дві в Гані, що спеціалізуються на інноваційних методах навчання дрібних фермерів з метою підвищення продуктивності, ефективності та екологічної чутливості, з використанням останніх досліджень Міжнародного інституту тропічного сільськогосподарства тощо. Стажери проводять рік у школах, а потім, повертаючись до своїх ферм та громад, отримують підтримку з фондів програми. Вони передають свої навички іншим фермерам у своїй місцевості, тоді як школи також організують більш короткі навчальні курси та дні фермерів для навколишніх громад. Фонд також є головним рушієм у збереженні природних ресурсів у співпраці з Нігерійським фондом збереження.

Між 1981 та 1987 роками Фонд надав технічне оснащення, інструменти для майстерень та навчальні посібники десятком технічним коледжам, щоб сприяти просуванню професійної підготовки нігерійських юнаків.

Також була надана підтримка інших програм у сфері освіти та охорони навколишнього середовища, медичних та культурних проектів.

Кіпрська філія Фонду А. Г. Левендіса була заснована у 1980 році і розташована в відновленому неокласичному будинку на вулиці Гладстонос у Нікосії. В основному Фонд обіймається кіпрськими проектами, спрямованими на збереження та пропаганду історичних і культурних ресурсів острова.

Фонд особливо піклується про захист культурної спадщини на окупованій турками території острова від грабежів та рейдерства. Він придбав багато важливих історичних артефактів Кіпру з іноземних ринків старовини і пожертвував їх Музею Кіпру, особливо тих, що були викрадені та вивезені з колекції Гаджіпродрому в Фамагусті. Крім цього, Фонд фінансує збереження та відновлення основних археологічних пам'яток та історичних пам'яток, а також будівель, що належать до народної архітектури, співпрацюючи з Департаментом старовини Кіпру. Великий внесок Фондом також було зроблено у реставрацію церковних пам'яток, фінансування реставрації архітектури та збереження настінних розписів у багатьох монастирях, церквах та каплицях.

На більш академічному рівні Фонд також фінансує дослідження історії та художньої спадщини Кіпру та допомагає в організації міжнародних конгресів, конференцій та інших заходів, які мають на меті пропагувати кіпрську цивілізацію як вдома, так і за її межами. Останніми роками Фонд зробив великий внесок у новостворений Кіпрський університет, купивши і відновивши неокласичний будинок на вулиці Гладстонос в Нікосії, це згодом забезпечило можливість університету розміщати його археологічні дослідження.

Фонд також був ініціатором у створенні нових музеїв. Він профінансував придбання та реставрацію будівлі, в якій знаходиться муніципальний музей Левендіса та його подальшу організацію. Даний фонд також одноосібно спонсорував створення Музею Мікенської колонізації, побудованого на археологічному майданчику Маа-Палеокастро. Окрім цього, церковні музеї були створені за підтримки Фонду у монастирях Хрисороятиса та Махера, а також у селах Палахікор, Пелендрі, Омодхос та Кормакіті (останнє маронитське село на Північному Кіпрі).

З 1989 по 1994 рік Фонд співпрацював з Європейським Союзом, щоб спонсорувати новаторський проект Лаона, п'ятирічну програму для сталого розвитку регіону Лаона на півострові Акамас. Цей проект спрямований на просування альтернативного туризму, пропонуючи двадцять шість відновлених та екологічно чистих будівель у п'яти селах. Через неурядову організацію Крит-Терра цей проект включає в себе міжнародно значущий Центр екологічних досліджень, що базується на Західному Кіпрі.

У більш обмежених масштабах соціальне забезпечення та медичні дослідження також належать до сфери інтересів Фонду. З 1989 року він був одним із головних спонсорів Кіпрського інституту неврології та генетики. Анастасіос Левендіс профінансував створення будинку для людей похилого віку у співпраці з архієпископом Макаріосом II, і фонд продовжує його підтримувати. Він також профінансував Департамент інтенсивної терапії в Лімасолі та є основним учасником Кіпрського Червоного Хреста.

Фонд А. Г. Левендіса залучений до широкого кола проектів по всьому світу, які підтримують освітні, культурні, мистецькі та благодійні ініціативи на Кіпрі, у Греції та інших країнах. Багата кількість цих проектів формулюють зацікавленість Фонду у підтримці та поширенні культурної спадщини Греції та Кіпру, проте велика кількість

також охоплює занепокоєння щодо охорони природи та навколишнього середовища, наукові та медичні дослідження та різноманітні культурні та благодійні заходи.

Вони варіюються від реконструкції великої кількості класичних, візантійських та пост-візантійських пам'яток, а також збагачення та презентації кіпрських колекцій старовини у музеях світу, систематичного надання стипендій та спонсорства та проектів сталого розвитку та природоохоронного характеру у Південній Європі, Африці та у всьому світі.

Одним з основних завдань Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» є збереження культурної спадщини. Фонд реалізує велику кількість таких проектів. Варто зупинитись більш докладно лише на більш масштабних.

- Церква Святого Миколая в Агріді є визначним візантійським пам'ятником, побудованим на Пелопоннесі. Церква, прикрашена винятковими настінними малюнками кінця XIII та XVIII століття, була серйозно пошкоджена під час землетрусу у 2008 році. Фонд підтримав дворічну програму реставрації. Проект включає консолідацію та реставрацію будівлі, а також збереження та естетичне відтворення образотворчого мистецтва. У 2012 році реставраційні команди зосередили увагу на першій фазі збереження фресок та на структурній консолідації як сховищ, так і даху церкви. Після завершення проекту церква буде відкрита для відвідувачів та прочан.
- Лефканді був ключовим місцем в Егейському регіоні під час бронзового і залізного століть. Нещодавні розкопки, проведені професором Іреною С. Лемос, відкрили нову важливу інформацію щодо історії даного місця з кінця епохи Мікенської ери до її завершення (1200-700 до н.е.). В середині стародавнього кургану була виявлена міська стіна, а також розташована поруч ритуальна територія. Безперервність окупації від періоду пізньої бронзи до раннього залізного віку встановлена у східній частині Ксерополісу, де була розкопана велика будівля (Мегарон). Розкопки в Лефканді мали велике значення для осмислення відносно незрозумілого, але дуже важливого періоду розвитку грецького міста-держави. Одним з найважливіших аспектів даного проекту є участь у розкопках студентів.
- За підтримки фонду А. Г. Левендіса був розроблений географічний довідник середньовічного Кіпру, доступ до якого відкрили всім археологам та історикам, які вивчають візантійський Кіпр, починаючи з кінця пізньої античності до періоду хрестових походів, з доступом до онлайн-ресурсів, матеріалів та баз даних. Дослідники можуть додавати свої результати досліджень до довідника, таким чином доповнюючи вже існуючі матеріали новими дослідженнями. Мета проекту – об'єднати тих, хто цікавиться Кіпром та більш докладно викласти історію острова й процеси, що на ньому відбувались. Метою цього проекту, який був започаткований 27 жовтня 2011 року у Королівському коледжі Лондона, має стати оприлюднення для широкого загалу не тільки науковців, а й пересічних громадян, які цікавляться історією, рекордної кількості давніх написів з Північного Причорномор'я. Команда проекту включає в себе дослідників з Великобританії й інших країн. Більше 4000 стародавніх, переважно грецьких, написів вивчаються та публікуються як в Інтернеті, так і в друкованому вигляді. Дані охоплюють період 600 р. до н.е. – 1400 р. н.е. Робота над першою колекцією «Візантійські написи» була завершена у 2012 році. Робота над другою збіркою «Написи Херсонеса» розпочалась у січні 2013 року.
- 15 березня 2012 року інноваційна презентація колекції Таноса Н. Зінтіліса з кіпрських пам'яток відкрилася для публіки в новій, ретельно відреставрованій галереї А. Г. Левендіса на третьому поверсі Музею кікладського мистецтва в Афінах.

На додаток до їх сучасної інсталяції за останніми досягненнями в галузі музеєзнавства, 550 артефактів на виставці ілюструють значні аспекти життя давніх кіпріотів та їх мистецтво. Відвідувачам пропонується ознайомитись з кіпрською керамікою, скляними судинами, статуетками та ювелірними виробами; шафи з похилими поверхнями демонструють металеві артефакти, монети, печатки та письмові прилади, розширені сенсорними екранами, що містять велику кількість текстових та ілюстративних матеріалів. Дві інтерактивні поверхні перелічують історію острова від доісторичних часів до періоду пізнього Риму та ілюструють взаємини Кіпру з навколишнім світом, показуючи віртуальні подорожі стародавніх торговельних кораблів, що подорожують середземноморським регіоном.

- Виставка «Олімпія: Міф – Культ – Ігри у Античності» була ініційована Грецьким фондом культури у Берліні та грецьким міністерством культури. Ця унікальна виставка, активно підтримувана Фондом Левендіса, об'єднала понад 500 об'єктів з найбільших музеїв Греції, таких як Археологічний музей в Олімпії, Національний археологічний музей і Музей нумізматики в Афінах. Виставка охопила історію стародавніх Олімпійських ігор та їх важливість для історії культури та спорту. Мармурові скульптури, бронзові статуетки, золоті прикраси, шоломи та щити говорять про вплив Олімпії та Ігор на європейську культуру.
- Галерея Давнього Кіпру А. Г. Левендіса в Британському музеї в Лондоні була реорганізована та реконструйована за підтримки Фонду А. Г. Левендіса. Його відновленням в 2012 році планувалося відзначити головування Кіпру у Раді Європейського Союзу. Початкова виставка, створена більше 25 років тому, була оновлена відповідно до сучасної гуманітарної освіти. Створено нові тексти для представлення поточного розуміння історії острова. Великі графічні панелі зображують природні та археологічні пам'ятки Кіпру. Три ключові елементи цієї виставки: створення явної хронологічної послідовності, що розповідає історію Кіпру від 10 000 до н.е. до 395 року н.е., повторне відтворення скульптури, що ілюструє розвиток людської форми; і створення контекстного відображення на знаменитому святилищі Аполлона-Решефа в Далі (стародавній Ідаліон). Реконструкція галереї також дозволила показати важливі елементи скульптури.

Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» надає підтримку університетам по всьому світу, що мають кафедри елліністичних, кіпрських студій. Одним з прикладів позитивного співробітництва Фонду та університетів є співпраця з Маріупольським державним університетом.

За підтримки Фонду удосконалюється матеріально-технічна база університету та гуртожитку, створена та постійно поповнюється найбільша у Східній Європі бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс», яка містить понад 16000 наукових та навчальних джерел, надаються стипендії студентам та представникам професорсько-викладацького складу МДУ для проходження програм стажувань на Кіпрі [2, с. 162]. Крім того, Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» встановив стипендії для переможців Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови, яка проводиться на базі МДУ, і ці стипендії щорічно надаються переможцям олімпіади.

За ініціативи Почесного Генерального консульства Республіки Кіпр в Маріуполі та за підтримки Міністерства освіти і культури Республіки Кіпр була успішно реалізована програма літнього відпочинку для українських школярів. Усі витрати взяли на себе Міністерство освіти і культури Республіки Кіпр і Фонд «Анастасіос Г. Левендіс». Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» упродовж багатьох років надає університету активну допомогу та всебічну підтримку в галузі наукової, освітньої та культурної діяльності.

Фонд Левендіса пропонує широкий вибір дослідницьких стипендій для науковців, які займаються проблематикою, що визначається пріоритетною для Фонду.

Окрему увагу Фонд приділяє програмам з охорони навколишнього середовища, зокрема охороні птахів.

Для того, щоб зрозуміти масштаби впливу Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» варто перелічити лише деякі проекти, реалізовані Фондом: збереження ікон Церкви Святого Дмитрія, Єрусалим; реконструкція внутрішнього двору Церкви Св. Стефана, Несебр, Болгарія; проект реконструкції Олімпії Німецького археологічного інституту в Афінах; реставраційні роботи в церкві Св. Мамаї, Спецес; відновлення резиденції Тріантафіллу, Сідірокастро; Електронна бібліотека древніх написів Північної Чорноморської програми, географічний довідник з проекту середньовічного Кіпру, збереження настінних розписів Середньовічної церкви Святого Дімітара у Болгарії, Королівський коледж, Лондон; проект розкопок Лефканді-Ксерополіса, Коледж Мертон, Оксфордський університет; проект реставрації Монастиря Святої Катерини, Синаї; реставраційні роботи в Церкві Таксіархес в Айвалику, острів Алібі Кунда; збереження мозаїки 5-го століття в Монастирі Св. Гавриїла в Тур-Абдин, Східна Туреччина; відновлення і збереження фресок церкви Святого Миколи в Агріді, Ахайя; проект розкопок на острові Депотікон, недалеко від Антіпарос тощо.

Фонд Левендіса фінансує низку проектів у музеях та бібліотеках, зокрема: Галерея в Нікосії А. Г. Левендіса; Археологічний музей м. Несебр, Болгарія – складання путівника музею; Британський музей, Лондон: а) оновлення галереї стародавнього Кіпру А. Г. Левендіса; б) грант для співробітників куратора кіпрського музею; с) Інститут науки і збереження (сховище кіпрської старовини); Ермітаж (Друзі Ермітажу), Санкт-Петербург - установка нової системи освітлення в грецькій і римській галереї; Міський музей Левендіса в Нікосії: а) проект середньовічної кераміки; б) оновлення британського правління і галерей Нікосії; с) виставка болгарських ікон; д) Ель Греко: виставки від Кандія до Толедо; Лувр, Париж - Кіпр між Візантією і Заходом, виставка 4-16 століть; Музей Середземномор'я, Стокгольм - молодше кураторство для каталогізації, вивчення і публікації археологічних матеріалів, знайдених під час шведської експедиції на Кіпрі (1927-1931) тощо.

Таким чином, розглянувши все вищезазначене, можна зробити наступні висновки. По-перше, приватні фонди відіграють велику роль у формуванні та реалізації публічної дипломатії малих країн. По-друге, на прикладі кіпрського Фонду, створеного Анастасіосом Левендісом, ми побачили, як приватний капітал розповсюджує та заохочує дослідження з кіпрської тематики, опікується питаннями збереження пам'яток, підтримує університети світу, сприяючи таким чином виконанню головної мети публічної дипломатії.

Список використаної літератури

1. Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба : підручник для студентів ВНЗ / М. В. Трофименко, К. В. Балабанов. – Донецьк : Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2013. – 432 с. ; Trofymenko M. V. Dyplomatychna ta konsulska sluzhba : pidruchnyk dlia studentiv VNZ / M. V. Trofymenko, K. V. Balabanov. – Donetsk : Vyd-vo «Noulidzh» (donetske viddilennia), 2013. – 432 s.

2. Трофименко М.В. Міжнародна діяльність як умова конкурентоспроможності університетів України (досвід Маріупольського державного університету) / М.В. Трофименко, К.В. Балабанов // Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету. – Маріуполь : МДУ, 2017. – С. 153-205 ; Trofymenko M.V. Mizhnarodna diialnist yak umova konkurentospromozhnosti universytetiv Ukrainy (dosvid Mariupolskoho derzhavnoho universytetu) / M.V. Trofymenko,

K.V. Balabanov // *Internatsionalizatsiia yak faktor konkurentospromozhnosti suchasnoho universytetu.* – Mariupol : MDU, 2017. – S. 153-205.

3. Трофименко М.В. Публічна дипломатія малих держав / М.В. Трофименко // Вісник МДУ. Серія Історія. Політологія. – 2016. – Випуск 16. – С. 329-336 ; Trofymenko M.V. *Publichna dyplomatiia malykh derzhav* / M.V. Trofymenko // *Visnyk MDU. Seriiia Istoriiia. Politolohiia.* – 2016. – Vypusk 16. – S. 329-336.

4. *Routledge Handbook of Public Diplomacy* / [Nancy Snow, Philip M. Taylor, Nicholas J. Cull, Michael Vlahos and others]; edited by Philip M. Taylor. – New York: Routledge, 2009. – 382 p.

5. Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.leventisfoundation.org/el/>.

6. Λεβέντειος Πινακοθήκη [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.leventisgallery.org/home>.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2018 р.

М. Trofymenko

ANASTASIOS G. LEVENTIS FOUNDATION AS A PUBLIC DIPLOMACY INSTITUTE OF THE REPUBLIC OF CYPRUS

Today's public diplomacy is an indispensable direction of foreign policy of any modern state that is why studying the experience of the implementation of public diplomacy by small states is of particular scientific interest. Despite limited resources small states can allocate to the implementation of their foreign policy, they are supported by private organizations and foundations established by wealthy people of these states. One of the best examples of making private fund an institute of public diplomacy is a case of Anastasios G. Leventis Foundation located in the Republic of Cyprus. The article analyzes the activities of this foundation from the moment it was established in May 1979 by Cypriot businessman Anastasios Leventis, till now. From the very beginning the main goal of the Foundation was to provide support to education, cultural, art, and charitable projects in Cyprus, Greece and other countries. Moreover, the activities of the Foundation embrace the issues of reconstruction of many classic, byzantine and post-byzantine monuments, enrichment and presentation of Cyprian collections of historical monuments in museums all over the world, regular scholarships and sponsorship for the sustainable development projects and environment-oriented projects in Southern Europe, Africa and around the world. The author notes that the Foundation finances research in the field of history and artistic heritage of Cyprus as well as provides assistance in organizing international congresses, conferences and other events aimed at promoting Cyprian civilization at home and abroad. A.G. Leventis Foundation is also involved in implementation of a wide range of projects aimed at environment protection, scientific and medical research, various cultural and charitable events. Within the framework of these projects, A.G. Leventis Foundation supports universities with departments involved in Hellenic and Cyprian studies globally. One of the examples of fruitful cooperation is the one established with Mariupol State University. The support of the Foundation allows improving the facilities of the University and dormitory; to found and enrich Kostantinos Leventis Library, the largest library of Hellenic studies of Eastern Europe with more than 16000 scientific and educational sources; providing MSU students and teachers with scholarship for undertaking internship in Cyprus. Moreover, A.G. Leventis Foundation introduced scholarships for the winners of Pan-Ukrainian Olympiad of Modern Greek Language hosted by MSU and these scholarships are given to the winners annually. The program of summer vacation for Ukrainian schoolchildren was successfully implemented at the initiative of Honorary Consulate General of the Republic of Cyprus in Mariupol and Ministry of Education and Culture of the Republic of Cyprus. All costs were covered by A.G. Leventis Foundation and Ministry of Education and Culture of the Republic of Cyprus.

Key words: Leventis Foundation, public diplomacy, small states, Republic of Cyprus.

УДК 061.2:005.7

О.Л. Тупиця, Є.В. Худий

МЕНЕДЖМЕНТ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: СТРАТЕГІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ У ТРАНЗИТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розглядається менеджмент громадських організацій у контексті розвитку громадянського суспільства в Україні. Вивчаються організаційні засади управлінського впливу на лідерський статус неурядових організацій. Визначаються оптимальні засади поведінки громадських організацій в умовах політичного транзиту. Розглянуто професіоналізацію менеджменту громадянських організацій на основі зростання впливу політичної конкуренції. Визначено значення експертних знань для розбудови практик громадсько-політичної діяльності. Метою статті є встановлення специфіки менеджменту громадськими організаціями у транзитному суспільстві. З'ясовано специфіку співпраці сучасного громадянського суспільства з державою як беніфіціаром громадської діяльності. Встановлено умови вироблення політичної платформи громадських організацій. Охарактеризовано закономірності адміністративно-директивних тенденцій у відносинах між інститутами влади та громадськістю.

Ключові слова: *громадські організації, менеджмент, політичні сили, громадянське суспільство, політичні маніпуляції.*

Постановка проблеми. Процеси демократизації і модернізації політичної системи України звертають увагу на темпи розвитку громадянського суспільства. громадські об'єднання і рухи є важливою частиною політичної реалізації громадян. Тому експертна й демократична еволюція менеджменту громадської сфери є однією з важливих засад успіху політичних перетворень в Україні. Звернення уваги на управління громадянським суспільством доповнюють наявні уявлення про функціонування державного владних інституцій в Україні. Управління громадськими об'єднаннями є особливим різновидом політичної діяльності, яка вимагає прискіпливої уваги до цілей і завдань громадських об'єднань, потреб громадян та ситуації розвитку держави і суспільства в цілому. Як добре відомо, громадянське суспільство – це сукупність всіх самоврядних громадянських спільнот та індивідів, які виступають з оцінками сучасного політичного життя, реалізують ініціативи, не пов'язані прямо з інтересами отримання прибутку, або особистісними інтересами [9].

Аналіз публікацій. Розвиток громадських організацій активно вивчали вітчизняні вчені. Зокрема, С. Петков звернув увагу на громадян як суб'єктів виборчого процесу в Україні [5], Л. Ніколенко аналізує визначення сформованості лідерських якостей особистості у діяльності студентських громадських об'єднань [4], О. Каретна розкриває систему взаємодії влади та суспільства та молодіжні громадські організації [3]. Однак розвиток громадських організацій потребує розширеного розгляду у перспективі лідерського менеджменту.

Метою роботи є встановлення специфіки менеджменту громадськими організаціями у транзитному суспільстві. Завданнями статті є з'ясування стратегії політичної активності в рамках менеджменту громадськими об'єднаннями.